

Csonkamagyarország . . .

A természet erői, az ország területi nagysága, népessége, határai, geográfiai fekvése és egyéb erőforrásai semmiképen nem kicsinylendő tényezők. De azért mégis az ember az, ki képes uralkodni a természetben az ő szellemi-erkölcsi erői és képességei által. Egy népnek sorsa nincs feltétlenül kiszolgáltatva a környező gazdasági viszonyoknak, hanem önmagában van, a saját belső értékében és erkölcsi mivoltában, mely őt képessé teszi a kedvezőtlen viszonyokkal nemcsak szembe szállani, hanem azok fölött uralkodni is.

A nép pedig emberekből áll. Amilyenek az egyének, olyan lesz a nép, a faj. Amilyen az egyén, olyan a társadalom. A nép, a nemzet egyének nélkül semmi, mert értéket csak az egyének adnak neki. Az egyének életének és gondolkodásának az eredője aztán: a néplélek, a nemzet. Ennek mivolta, az egyéneknek belső világa, mindennapi életük és szükségleteik magyarázzák meg a történelem tényeit. Az ókori nagy államok, Assyria, Babilonia, Egyiptom hajdan nagy hatalomnak és műveltségnek színhelyei voltak és ma sivatagok. A természet erői ott ma is ugyanazok, ami pedig megváltozott: az az emberanyag. A Padovából menekülő halászhajósok a Pó-torkolatának posványiban telepedtek meg s felépítették Velencét az Adria királynőjét. Viszont számtalan helyén a tropikusoknak a természetnek erői csodaszzerűek és az emberek a legnagyobb nyomorúságban élnek. Mert amilyen az ember, olyan a társadalom. Az ember képes a tengeren, a levegőben uralkodni, az Alpok tömegét át-furni, a föld sarkait kikutatni.

Mi következik mindezekből Csonkamagyarországra? Az, hogy az ellenség példátlan barbársággal marcangolt ugyan szét bennünket, de mégis a halálos csapást a magyar nemzetre egyedül csak önmaga mérheti. Ha az adott viszonyokhoz alkalmazkodni nem tud, vagy nem akar, ha a megváltozott élet követelményei elöl elzárkózik és nem iparkodik azokat megfelelőleg átalakítani. Ha nem a produktív munkával és takarékossgal pótolja a kézből kicsavart fegyvert.

Ezért első sorban saját magunkon kell Nagy-Magyarország visszaszerzésének nagy munkáját kezdeni azért, hogy a vesztes háború következtében tonkra ment erkölcsi alapjainkat helyreállítsuk.

A szociális kérdés nem egyéb, mint erkölcsi kérdés, a szociális nevelés: erkölcsi nevelés.

Aki osztályharcot hirdet, az a magyar nép ivóvizének megmérgezője, aki felekezeteiket egymás ellen izgat, az a nemzet megrontója.

Nekünk nem osztályharc, nem széthuzás kell, hanem összetartás és a szolidaritás érzete. Szolidaritás, melyet áthat annak a tudata, hogy amilyen tehetetlen a magányos ember, éppen olyan erős embertársaival együtt. Szükséges, hogy az embereknek gondolkodása, munkája és szolgáltatása egymást kölcsönösen

kiegészítse, s így előállhasson az emberi társas életnek azon nagy harmoniája, midőn valamennyi ember a maga munkája fejében bőségesen részesül mindenben, mi emberi feladatok elérésére szükséges.

Ez a szolidaritás, mely maga is már előrehaladott erkölcsi és szociális érzés eredménye, észrevétlenül megnemesíti a szövetkezeti munka részeseit, mérsékli az önzés által ütött sebek veszedelmét, felkölti a szeretlen mammonimádással szemben a nemesebb indulatokat, orvosolja az osztályharcra alapuló modern barbarizmus és internacionalizmus mérgét.

Elvették földünket, elvették bányáinkat, erdőinket, vasunkat, szénünket. De amíg él bennünk és közöttünk a szorgalom, munkásság, tetterő, amíg szakértelem és leleményesség alkotni tud és alkotásait megbecsüljük, megtakarítjuk, amíg összetartunk és egymást segítjük, addig tudunk Csonkamagyarországból is országot csinálni, melyhez erejénél fogva az elszakított részek is csatlakoznak majd.

Lásson mindenki a maga körében a maga munkájához jobban, mint valaha.

Kosutány Ignác.

Székelyországból . . .

Közli: Mák.

Szomorú, esős délután. Kis barna intézeti asztal mellett ülve forgatom néhai jó Bajkó Péter százados ur „a székelységről” szóló kéziratát.

Ahányszor csak olvasom, mindig megragad egy-egy fejezet, magával hurcol, nem tudok szabadulni; lelkembe markol a mult és suhogó szárnyakkal visszamessze, nagyon messze, vissza a ködös multba, bizonygani ismeretlen utakon; be a táborba, hol izmos fél-istenek szegzik hegyes nyilajukat; be a családi szentélybe, hol a hadfiak távollétében őszszakálu vének virrasztanak síró gyermeküket emlővel unszoló anyáik mellett. Majd a székelység rabonbánjait láthatom: Buda, Hám, Ursloron, Csolhai, Halláb, Zándirhám, Bucsin stb. Komoly, méltóságteljes arccal vonulnak föl a galyakból készült sátor elé. Fehér lovat szurnak le, hangosan imádkoznak, győzelemért könyörögnek, dicsőséges harcot jósolnak, Drumót üldöznek a gyermeki lelkekből, utána isznak az áldozó edényből, lelkemároznak, a végén pedig tánóra perdülnek. Micsoda kép, Istenem! Mesébe illő világ, egy örök életre való álom!

És ez az álom végig kísér a székelység egész történetén, amely félelmetesen szép a dicső harcok idején, annál szomorubb a járvány, az éhség pusztításakor, fogcsikorgató az üldöztetés, a hóhérvadás és kizsákmányolás napjaiban.

Szinte hihetetlen, hogy oly sok üldöztetés, nyomor és hadakozás után, amennyiben része volt a nemes népnek, még ma is él és virágzik, főképen pedig, hogy a humorát is megtartotta a maga eredetiségében.

A humor az őskortól örökölt isteni adomány, amely mindig él és az élet különböző változataiban mindig megnyilvánul. Azt nem lehet megtanulni, vagy elsajátítani, az magától jön, akárcsak a nyár terhes szépségével. A humor a székely nép lelkében él, láthatatlanul rügyezik ott, érleli az idő s a helyzet kicsordítja.

Midőn ezt a pár sort leírtam, talán senki előtt nem lesz érdektelen az, amit tulajdonképen ide akarok iktatni: a székely táncmulatságot. Helyszükem miatt — sajnos — most e helyen nem emlékezhetek meg a táncmulatságok idejéről, helyéről, táncnótákról, híres zenészekről, leánykikérésről, stb.-ről; inkább

Rómer Miklós

fűszerkereskedő

Szeged,

Dugonics-tér.

Telefon 9—83.